

информации:

- показатели эффективности производства и оказания жилищно-коммунальных услуг;
- показатели производства и оказания жилищно-коммунальных услуг;
- показатели удовлетворенности потребителя качеством жилищно-коммунальных услуг;
- результаты внутреннего аудита процессов.

Таким образом, предлагаемая интегрированная система менеджмента жилищно-коммунального хозяйства городов и регионов позволит повысить качество управления, приблизить показатели затрат энергетических ресурсов при производстве и оказании жилищно-коммунальных услуг к требованиям Европейского Союза.

1.Скрипко Л.Е. Экономические методы менеджмента качества в стандартах ИСО серии 9000:2000 // Стандарты и качество. – 2002. – №7. – С.66-69.

2.Реализация процессного подхода при внедрении системы менеджмента качества в организации: Практическое пособие ООО “Конфлакс” / Сост. М.З.Свиткин. – СПб.: ООО “Конфлакс”, 2002. – С.55-60.

Получено 23.12.2005

УДК 658 : 338.33

Т.А.ПУШКАР

Харківська національна академія міського господарства

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розглядаються особливості підвищення економічної ефективності функціонування будівельних підприємств на основі впровадження диверсифікаційних процесів, що дозволить раціональніше формувати синергетичні системи в будівельній галузі.

Актуальність даної теми зумовлена пошуками забезпечення ефективної роботи будівельного комплексу регіону в сучасних умовах господарювання і можливостей застосування світового досвіду диверсифікації діяльності відповідно до будівельних підприємств України.

Протягом багатьох років вітчизняні підприємства будівельної галузі створювались для виконання певного виду робіт і мали вузьку спеціалізацію діяльності. Такі підприємства мали постійне місце базування і, головне, мали можливості завантаження потужностей в місцях свого основного базування. Але механізм цього процесу розкрито недостатньо, що потребує відповідних досліджень.

Метою даної роботи є розробка науково обґрунтованої методики використання диверсифікаційних методів для підвищення економічної

результативності функціонування будівельних систем.

Виконуючи дослідження в цьому напрямку, необхідно відмітити, що статистика останніх років свідчить, про збільшення обсягів підрядних робіт. Згідно з даними Держкомстату і Держбуду України, Харківська область має досить високий показник серед регіонів України з виконання підрядних робіт на одну особу населення – 337,9 грн., що свідчить про високу виробничу активність в галузі будівництва в регіоні [1].

Розвиток споріднених напрямків діяльності без зміни регіону дії будівельного підприємства дає можливість територіальній концентрації потужностей будівельного підприємства. Враховуючи, що підприємство діє в рамках освоєного регіону, цей напрямок диверсифікації діяльності має як недоліки, так і переваги.

Для розширення напрямків діяльності в рамках одного регіону можливе залучення нових неспоріднених сфер діяльності (неспоріднена диверсифікація).

Стосовно будівельних підприємств диверсифікація діяльності дає можливість вирішення декількох нагальних питань. Для підприємств, що мають стабільне фінансове положення і перспективи розвитку, застосування диверсифікації дає можливість закріпити положення підприємства на ринку будівельних послуг. У даному випадку ці процеси спрямовані на довгострокові перспективи. Для багатьох будівельних підприємств Харківщини, як і в цілому по Україні, важким тягарем є значна кількість основних фондів, що мають великий фізичний і моральний знос. Значна кількість зношених основних фондів призвела до скорочення виробничих потужностей підприємств. Додаткові витрати будівельних підприємств по обслуговуванню і утриманню основних фондів, які є застарілими і не використовуються на повні потужності, стримують інвестиційні можливості будівельних підприємств. На нашу думку, як спосіб виживання диверсифікація діяльності будівельних підприємств, які знаходяться в кризовому стані, не завжди ефективна, оскільки освоєння нових сфер діяльності і нових ринків потребують додаткових витрат.

Значна кількість будівельних підприємств Харківської області, що проводили розширення сфери діяльності, залишилися саме в межах розглянутого напрямку диверсифікації – диверсифікації діяльності в межах освоєного регіону дії з вибором видів діяльності, що є спорідненими до основного. Показовим є і той факт, що малі й середні будівельні підприємства різних форм власності, які створювалися протягом останніх років у Харківській області, обирали вже під час створення декілька напрямків діяльності, тобто створювались як диверси-

фіковані підприємства.

Таким чином, світовий досвід [2] демонструє, що процеси диверсифікації дають можливість як розширити сфери діяльності для укріплення фінансового положення підприємства і стабілізувати його розвиток у довгостроковій перспективі, так і вирішити нагальні проблеми “виживання” підприємства [3]. Харківська область має великий і потужний будівельний комплекс, виробничі можливості перспективи розвитку якого є безперечними і багато в чому будуть залежати від залучення коштів до нових перспективних видів діяльності. Отже, диверсифікація діяльності будівельного підприємства стає однією з можливостей його нормального функціонування.

Перспективним напрямком досліджень слід вважати розробку методології формування кумулятивних методів підвищення ефективності функціонування будівельних підприємств, що при відповідних умовах дозволить будівельним організаціям перейти на вищий рівень діяльності.

1. Загальні підсумки роботи будівельного комплексу України за 2004 р. (за даними Держкомстату) // Економіка будівництва (науковий виробничо-економічний часопис). Вип. 1. – К., 2005. – С. 4-13.

2. Томпсон А. А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. – М.: Банки и биржи, 1998. – 575 с.

3. Залуний В. Ф. Диверсификация и структура организации // Приднепровский строительный вестник. – 1998. – № 99 (166). – С. 87-93.

Отримано 28.11.2005

УДК 336.761

Т. В. МОМОТ, канд. екон. наук, Н. В. БІБІК

Харківська національна академія міського господарства

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ У СИСТЕМІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

Визначені проблеми та недоліки внутрішнього аудиту акціонерних товариств у процесі становлення та розвитку корпоративного управління в Україні. Запропоновано нові критерії ефективної організації роботи внутрішнього аудиту.

Внутрішній аудит у системі корпоративного управління є однією з необхідних передумов ефективної роботи підприємства і важливим інструментом для прийняття відповідних рішень щодо подальшого розвитку акціонерних товариств. Повне і своєчасне розкриття інформації підприємством є важливою умовою захисту прав та інтересів акціонерів, що підвищує інвестиційну привабливість підприємства та стимулює його подальший розвиток.